

Toimintakalenteri uudistui

Toimintakalenteri sai tälle vuodelle aivan uuden ilmeen. Kannessa on värikuva ja myös lehden sisältö on nelivärinen. Samalla lehden rakenne uudistui perusteellisesti. Aikaisemmissa Toimintakalentereissa kurssit, kuntoutukset ja koulutukset esiteltiin toiminnoittain. Uudistuneessa Toimintakalenterissa sisältö on jaoteltu uudella tavalla. Vuosikokoukset on esitelty ensin. Sen jälkeen on koottu yhteen leirit, virkistyslomat ja koulutukset ja kurssit. Seuraavaksi oman kokonaisuutensa muodostavat IT-koulutukset, RAY:n sopeutumisvalmennuskurssit ja Kelan kuntoutuskurssit. Jokaisen koulutuksen ja kurssin yhteydessä on ilmoitettu järjestäjä ja paikka, missä ne pidetään. Toiminnot ja palvelut on koottu Toimintakalenterin loppuun omaksi kokonaisuudeksi. Kerhot ja viriketoiminta ovat järjestötoiminnan alla niin kuin ennenkin, mutta nyt uudessa paikassa.

Palautteet uudesta Toimintakalenterista, sen toimivuudesta ja luettavuudesta pyydetään lähettämään osoitteeseen: palaute@kuurosokeat.fi. ♦

TUNTOSARVI

Nro 1 ♦ Tammikuu 2013

Suomen Kuurosokeat ry

Ari Suutarlan syntymäpäivä-

Yle-vero kaikille -

Sisältö

Pääkirjoitus: Tyytyväisin mielin takaisin töihin.....	3
Ari Suutarlan syntymäpäiväjuhlissa oli lämmin tunnelma.....	4
Yle-vero kaikille – mitä sillä saa?.....	6
Aarnen Nepalin matka.....	8
Juhlaristeilyllä.....	11
Neuvottelukunta ajaa kuurosokeiden asioita.....	12
Lomaviikolla tapahtuu.....	16
Osaava henkilöstö on palvelujärjestön tärkein voimavara.....	18
Toimintakalenteri uudistui.....	20

Etukannen kuva: Ari Suutarla ottaa vastaan syntymäpäiväonnittelut Päivi Istalalta. Kuva: Ali Kinnunen.

Neuvottelukunta ahkeroi kokouksessa. Vasemmalta puheenjohtaja Elli Aaltonen ja Seppo Jurvanen. Oikealla Kai Leinonen, Tuula Hurnasti, vieraileva tähti vs. tiedottaja Katriina Ekola, kokousten sihteerinä toimiva Ritva Laitinen ja Riitta Kuusi. Neuvottelukunnan esittely s. 12 - 15.

TUNTOSARVI 39. vuosikerta. ISSN 0358-2280. **Julkaisija:** Suomen Kuurosokeat ry. **Taitto:** Tuija Wetterstrand. **Päätoimittaja:** tiedottaja Tuija Wetterstrand, p. 040 753 2026, s-posti: tiedotus@kuurosokeat.fi. **Toimitusneuvosto:** Esko Jäntti (puheenjohtaja), Aarne Pirkola, Ari Suutarla, Jaakko Evonen (sihteerinä) ja Tuija Wetterstrand. **Hinta:** vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 12 numeroa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteinä, videona ja/tai elektronisena versiona. Ruotsinkielinen Känfelspröten ilmestyy 4 kertaa vuodessa isokirjoituksella. **Tilaukset ja osoitteenmuutokset:** Suomen Kuurosokeat ry, PL 40, 00030 IIRIS, p. 040 778 0299, faksi 040 604 7477, s-posti: kuurosokeat@kuurosokeat.fi. **Toimiston aukioloaika:** ma-pe klo 8.00–15.45. **Painopaikka:** Oriveden Kirjapaino. Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla www.kuurosokeat.fi.

Tyytyväisin mielin takaisin töihin

Olen tätä kirjoittaessani ollut vuoden toimivapaan jälkeen vain kolme päivää töissä. Silti tuntuu kuin en olisi poissa ollutkaan. Töihin paluu oli mukavaa, koska sain tehtyä vuoden aikana kaiken sen, mitä olin suunnitellutkin eli kirjoitin kaksi kirjaa. Asuin Somalian pääkaupungissa Mogadishussa vuosina 1989-1990 ja kirjassani ”Kirjeitä Somaliasta” kerron millaista oli elää ulkomaalaisena maassa, joka pian lähtöni jälkeen hajosi. Kirja ilmestyi Siirtolaisuusinstituutin kustantamana joulukuussa 2012. Toisen kirjan tein yhdessä mieheni kanssa. Se kertoo Suomen kivikautisista kalliomaalauksista ja opastaa löytämään ne. ”Suomen kalliomaalaukset - Bongarin käsikirja” on juuri mennyt painoon ja ilmestyy helmikuun alussa SKS:n kustantamana.

Kirjoittaminen on minulle sekä harrastus että työ. Tietokirjoittamisessa minua kiehtoo se, että saan perehtyä uuteen aiheeseen ja saada uutta tietoa. Lehtikirjoittamisessa on paljon samaa kuin tietokirjojen kirjoittamisessa. On osattava tiivistää isosta aineistosta olennainen ja kertoa se niin, että lukija ymmärtää, mistä on kysymys. On

myös osattava jakaa teksti sopiviksi kokonaisuuksiksi niin, että tiedon omaksuminen on mahdollisimman vaivatonta ja, että lukijan kiinnostus pysyy koko ajan vireillä.

Toivon, että vuoden aikana olen oppinut lisää taitoja, joita voin hyödyntää Tuntosarven tekemisessä. Toivon, että pystyn kehittämään lehteä ja tuomaan siihen lisää kiinnostavuutta. Lehteä tehdään aina lukijoille. Toimitus on vastuussa siitä, että lukijat saavat lehdestä hyvin tiivistettyä, ajantasaista tietoa ja, että he myös viihtyvät lehden parissa. Siksi kaikki palaute lehden sisällön kehittämiseksi on äärimmäisen tärkeää. Palautetta voi antaa suoraan toimitukseen. Myös toimitusneuvoston jäsenille voi tuoda julkia toiveita ja kehittämissuhteita.

Kiitän sijaistani Katriina Ekolaa hyvin toimitetuista lehdistä ja uusista ideoista lehden ulkoasun suhteen.

Hyvää alkanutta vuotta kaikille. Pidetään yhteyttä!

Tuija Wetterstrand
tiedottaja ♦

Ari Suutarlan syntymäpäiväjuhlissa oli lämmin tunnelma

Lastenlapset kutsuvat Ari Suutalaa isopapiksi ja lastenlastenlapset suurpapiksi.

Kaikki aukeman kuvat: Ali Kinnunen

Suomen Kuurosokeat ry:n hallituksen entinen varapuheenjohtaja ja lehtien toimitusneuvostossa yhä vaikuttava rovasti **Ari Suutarla** täytti joulukuun lopussa 70 vuotta. Hän piti juhlat perhe- ja ystäväpiirissä Tuusulassa, Majatalo Onnelassa. Piiri on laaja, ja juhlaväkeä satakunta. Tuntosarvi kyseli muutamalta osallistujalta juhlan tunnelmia.

Professori Panu Rajala:

"Vihkipappimme Arin vanhimman tyttären **Susannan** hieno puhe isälleen jäi mieleen. Iskusana oli sinnikkyys. Mies on tapaturmaisesta pimeydestä raivannut tiensä vaikuttajaksi, maailmanmatkaajaksi, värikkääksi ja suorasukaiseksi persoonaksi, suuren perheen kantaisäksi.

Ari esitteli kaikki vieraansa ja muisteli meidän kohdallamme Aamulehden pakinoitsijan **Pitkon** pakinaa, jossa tämä totesi häidemme olleen niin salaiset, että pappikin oli sokea. **Päivi Istala** värikkäässä jakussaan hehkui huojennusta tuoreen kirjansa jälkilaineilla."

Toimittaja, kirjailija Päivi Istala:

"Juhlat olivat hyvin Arin oloiset, lämminhenkiset ja tunnelmalliset. Ohjelma oli hienoa ja korkealentoista ja ylipäänsä kaikki oli hyvin mietitty. Koska me vieraat tunsimme Arin niin monista eri yhteyksistä, niin oli upeaa, että Ari esitteli kaikki vieraat toisilleen. Arin ja **Kirstin** lapsiin ja lapsenlapsiin oli hauska tutustua."

Puheenjohtaja Seppo Jurvanen:

"Myös minuun teki vaikutuksen Arin tyttären Susannan puhe isälleen. Se oli niin liikuttava, että pyyhin kyyneleitä koko puheen ajan. Syntymäpäiväsankari oli esittänyt toivomuksen, että puheita on vain kolme. Susannatyttären lisäksi puheenvuoron saivat Sokeain Ystävät ry:n toimitusjohtaja **Ture Tähtinen** ja Kynnys ry:n toiminnanjohtaja **Kalle Könkkölä**.

Vieraiden esittely oli hieno ajatus. Minua hän kuvaili ainoaksi, joka varsinaisesti oli järjestön edustajana paikalla, muut olivat sukulaisia, ystäviä ja läheisiä. Monet hän oli kastanut, vihkinyt ja toiminut monelle rippipappina.

Kuvaavaa Arin huumorintajulle on, että kun hän kyseli ihmisiltä, keitä oli esimerkiksi kastanut ja pyysi nos-

Onnittelijoita, ylh. Arin molemmin puolin Panu Rajala ja puolisonsa Marja, kesk. Seppo Jurvanen. Alh. laulua Arin puolison Kirstin säestämänä (kuvassa selin).

tamaan käden ylös, niin yhdessä kohtaa hän sanoi: "Meinasin kysyä, monetko teistä olen haudannut!"

Erittäin lämminhenkinen tilaisuus." ♦

Yle-vero kaikille – mitä sillä saa?

Teksti: Tuija Wetterstrand

Kuvat: Yle:n kuvapalvelu

Vuoden alusta moni asia muuttui. Arvonlisävero nousi, ajokortit muuttuivat määräaikaisiksi ja kuntamäärä väheni 16:lla. Vuosi 2013 toi tullessaan myös paljon puhutun Yle-veron.

Yle-vero korvaa televisiolupamaksun Ylen toiminnan rahoitustapana. Vero on henkilökohtainen ja se koskee kaikkia 18 vuotta täyttäneitä henkilöitä riippumatta siitä, omistaako hän television vai käyttääkö muuten Ylen palveluja. Vero peritään automaattisesti verotuksen yhteydessä. Veroperusteet näkyvät uudessa verokortissa, joka on postitettu asiakkaille tammikuun aikana.

Vero on 0,68 prosenttia henkilön ansio- ja pääomatulojen määrästä, kuitenkin enintään 140 euroa vuodessa. Kaikkein pienituloisimmat välttyvät kokonaan maksusta, sillä alle 7 352 euroa vuodessa ansaitseville sitä ei määrätä lainkaan.

Veroon päädyttiin, koska televisiolaitteeseen sidottu maksu ei enää vastaa nykypäivän mediankäyttöä, jossa

televisio on vain yksi kanava. Tutkimuksen mukaan yli 90% suomalaisista käyttää jotain Ylen palveluista, joita ovat televisio-ohjelmien lisäksi myös radio ja Internetin lukuisat verkkopalvelut kuten Yle Areena.

Miten aistivammaiset sitten hyötyvät Ylen tarjonnasta? Television puolella niitä ovat viittomakieliset lähetykset, ohjelmien tekstitys ja äänitekstitys sekä kuvailutulkkaukset.

Viittomakieliset uutiset lähetetään joka päivä Ylen TV1 -kanavalla. Viittomakielinen kuuro toimittaja rakentaa päivittäisen uutislähetyksen yhteistyössä uutistuottajan kanssa. Päivittäisten uutisten lisäksi toimitus tuottaa viikoittaisen Viikko viitottuna-ohjelman, jossa käsitellään ensisijaisesti kuuroihin ja viittomakieleen liittyviä aiheita.

Eduskunnan kyselytuntien tulkkaus viittomakielelle jatkuu ja vaikiintuu nyt kevätkaudella. Lisäksi Yle näyttää viittomakielelle tai viitotulle puheelle tulkattuja ohjelmia kuvan yhteyteen sijoitettuna tulkkiruutuna esimerkiksi vaalikeskustelujen yhteydessä. Myös urheilulähetyksissä on kokeiltu viittomakielistä selostusta verkossa. Paikallisesti

Diakin opiskelijat käänsivät harjoitustyönään kuusi Malti ja Valtti lastenohjelman jaksoa viitotulle puheelle. Viitottu puhe valittiin ohjelmiin viittomakielien sijaan, koska se tavoittaa laajemman lapsiyleisön. Sisäkorvaistutteen yleistyessä viitottua puhetta käyttävien lasten määrä kasvaa koko ajan.

on viitottu joitain uutiskoosteita yhteistyössä viittomakielestä opettavien oppilaitosten kanssa.

- **Viittomakielisiä lastenohjelmia** ei liene luvassa, mutta viitottua puhetta on jo nähty Pikku Kakkosen Malti ja Valtti -sarjan kuudessa jaksossa. Ne ovat nähtävillä Pikku Kakkosen verkkosivuilla. Lastenohjelmien kääntämistä viitotulle puheelle on tarkoitus jatkaa tänä keväänä.

- **Ohjelmien tekstitys** palvelee huonokuuloisia ja kuuroja. Yle tekstittää kotimaisista ohjelmista tällä hetkellä noin puolet joko suomeksi tai ruotsiksi. Tekstityksen avuksi toivotaan uutta tekniikkaa, jolloin myös suorat lähetykset voitaisiin puheentunnistuksen avulla automaattisesti tekstittää. Nykytekniikalla tämä ei vielä onnistu.

Äänitekstitys eli synteettinen puhe on käytössä Ylen kaikilla tv-kanavilla. Palvelut on kehitetty yhteistyössä Näkövammaisten Keskusliiton kanssa. **Kuvailutulkkausta** on kehitetty Näkövammaisten kulttuuri-

palvelun kanssa, mutta toistaiseksi kuvailutulkattuja ohjelmia on ollut vain muutamia. Kuvailutulkkauksessa kuvaillaan ohjelman visuaalisuutta, esimerkiksi henkilöhahmojen ilmeitä, asentoja, liikkeitä sekä miljöötä. Tänä vuonna kuvailutulkataan Matti Ijäksen ohjaus Puolin ja toisin. Jatkossa Ylen tavoitteena on kuvailutulkata vähintään yksi draamatuotanto vuodessa.

Sekä äänitekstityksen että kuvailutulkkauksen saa kuuluviin valitsemalla digivastaanottimen äänen (audio) kieleksi hollannin.

Kuurosokeat hyötyvät ainakin osasta näitä palveluja riippuen näön ja kuulon tilanteesta. Kuurosokeat saattavat hyötyä myös radion **Selkouutisista** ja nettisivuista. Ne on suunnattu henkilöille, joilla on vaikeuksia ymmärtää yleiskieltä, esimerkiksi maahanmuuttajille. Selkouutiset ovat yleiskielen uutisia lyhyempiä ja radiossa ne luetaan hitaammalla rytmillä kuin yleiskieliset uutiset. ♦

Aarnen Nepalin matka

Teksti ja kuvat: Aarne Pirkola

Minä kerron teille matkastani Nepaliin syksyllä 2012. Halusin matkustaa sinne, koska tiesin, että kanadalainen kuurosokea **Christine "Coco" Rocshaert** asuu Nepalissa ja työskentelee johtajana Nepalin kuurosokeiden projektissa. Olin kiinnostunut Nepalin kuurosokeiden toiminnasta ja kauniin vuoristomaan Nepalin maisemista ja kulttuurista.

Tulo Kathmanduun

Lähdin 22.10. matkaan Helsingistä kahden tulkkini kanssa. Vaihdoin me konetta kaksi kertaa, ensin Tukholmassa ja sitten Qatarin pääkaupungissa Dohassa. Lentomatka kesti 15 tuntia. Saavuimme Nepalin pääkaupunkiin Kathmanduun tiistai- aamuna 23.10. Hotellin kuljettaja oli meitä vastassa lentokentällä. Majoituimme kaupungin keskustassa sijaitsevaan hotelli Metropolitan Kantipuriin, jonka omistaa kuuro

perhe. Osa hotellin työntekijöistä on kuuroja, osa kuulevia. Hotellin lähellä on monia erilaisia kauppia, ravintoloita ja hyviä palveluja. Huoneet olivat siistit ja sänky mukava, mutta suihkusta tuli niin vähän lämmintä vettä, että sinne piti ottaa ämpäri mukaan ja odotella, että se täyttyi vedellä. Minulle se ei ollut ongelma.

Hotellin kuuro opas esitteli Kathmandun kaupunkia minulle ja tulkeille. Kathmandussa asuu 3 miljoonaa ihmistä. Kaupunki sijaitsee noin 300 metriä meren pinnan yläpuolella. Kathmandun ahtaan keskustan kapeilla kaduilla on aina samanaikaisesti kävelijöitä, moottoripyöräilijöitä ja autoilijoita. Liikennettä ja varkauksia piti varoa, mutta pärjäsimme hyvin. Kävimme katsomassa myös Basantpurin aukiota ja temppeleitä.

Seuraavana päivänä minä, tulkit ja kuuro opas menimme Kathmandun huipulla sijaitsevaan Swayambhu-

Viereisen sivun kuvassa Aarne taustallaan Kathmandun kaupungin ympäristöä. Oikealla Aarne Kathmandussa kolmen suuren temppelin edessä.

Ensin kävimme tutustumassa kauniiseen Bahkaurin kaupunkiin. Siellä on turisteille paljon nähtävää: temppeleitä, kauppia, ravintoloita, kuninkaan palatsi

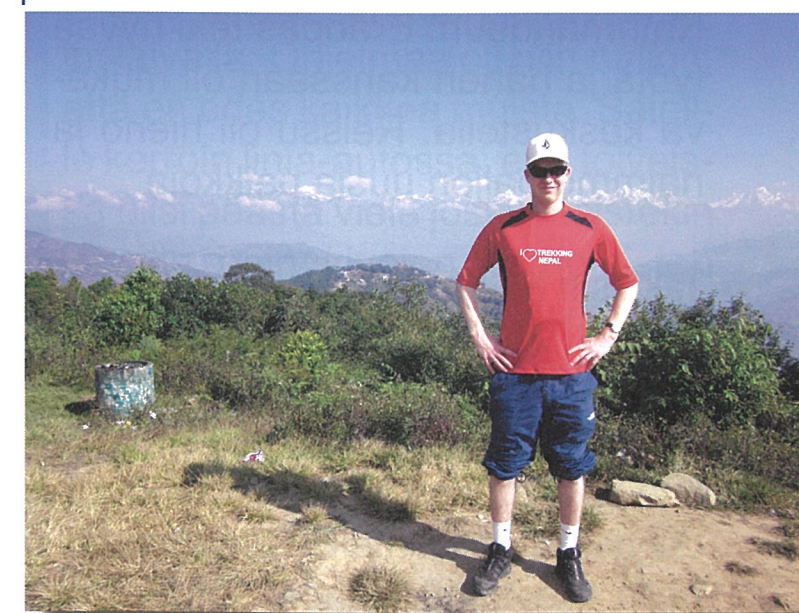
nathin temppeliin. Sieltä näkee koko kaupungin. Paluumatkalla hotellille tapasimme Christine "Coco" Rocshaertin ja hänen poikaystävänsä **Tsering Sherpan**. Myös Cocon ja Tseringin kaksi kuuroa ystävää olivat paikalla. Annoin Cocolle tuliaisiksi Suomesta Wiener Nougat-suklaata. Nepalilaiset kuurosokeat saivat kaksi valkoista keppiä, kahdet pisteillä merkityt pokerikortit, Karl Fazerin suklaata ja Pandan lakritsia. Hotellissa vanhus maala- si meidän kaikkien otsaan punaiset merkit, jotka tarkoittavat Jumalan siunausta.

Retki maaseudulle

Lähdin tulkkien kanssa reissuun Kathmandun ulkopuolelle perjantaina sunnuntaihin 26.-28.10. Ostimme Trekking Adventures Nepal-nimiseltä matkanjärjestäjältä retkipaketin, joka sisälsi ruoat, kuljetukset ja majoituksen. Mukaan tulivat opas, kuljettaja ja laukunkantaja.

ja joitakin rukoushuoneita. Seuraavaksi menimme Nagarkotin vuoren huipulle 2000 metrin korkeuteen. Sieltä näimme Himalajan huiput, jotka ovat 6000-8000 metrin korkeudessa. Yövyimme Nagarkotin hotellissa, jossa seurasimme auringonlaskua ja auringonnousua. Aamulla jatkoimme pakettiautolla Namo Buddhaan, jossa yövyimme buddhalaisessa luostarissa. Viimeisenä reissupäivänä käve-

Aarne Nagarkotin vuorella takanaan Himalajan vuorten huiput.

Bhaktapurin kaupungin aukio.

limme noin viiden tunnin matkan Namo Buddhasta Panautiin. Tie kulki vuoristossa keskellä kaunistta peltomaisemaa muutaman kylän läpi. Kiinnitin huomiota siihen, että nepalilaiset maanviljelijät tekevät paljon ruumiillista työtä, koska heillä on vähän koneita. Panautiin saavuttuamme lounastimme ja kävelimme vähän aikaa kaupungilla. Sen jälkeen lähdimme takaisin Kathmanduun. Eräopas teki hyvää työtä ja hänen kanssaan oli mukava keskustella. Reissu oli hieno ja näimme paljon uusia paikkoja.

Takaisin Kathmanduun

Maanantaina 29.10. Cocon poikaystävä Tsering oli meille oppaana kun katselimme Kathmandun nähtävyyksiä. Näimme Buddhan tempelin. Kävimme kahdessa ravinto-

lassa: Fire + Ice Pizzassa ja The Bakery Restaurantissa. The Bakery Restaurantissa melkein kaikki työntekijät olivat kuuroja. Seuraavaksi aamuksi olimme suunnitelleet vierailua Nepalín kuurosokeiden taloon, mutta se piti perua koska Coco ja Tsering sairastuivat. Tseringin kuuro kaveri opasti meidät Patanin aukiolle ja -museoon, jossa on kauniita esinekokoelmia ja paljon hienoja patsaita. Joillain naisia esittävillä patsailla oli 6-8 käsi-vartta.

Keskiviikko 31.10. oli matkamme viimeinen päivä. Nyt pääsimme käymään Nepalín kuurosokeiden projektin toimistossa. Samassa talossa on Kathmandun kuurojen yhdistys. Siellä minä, Coco ja muut kuurot keskustelimme Nepalín ja Suomen kuurosokeiden tilanteesta sekä kuurojen ja kuurosokeiden mahdollisesta yhteistyöstä. Kerroin, että Suomessa kuurosokeat saavat melkein kaikki ilmaiseksi, kuten esimerkiksi tulkkipalvelut, henkilökohtaiset avustajat, viittomakielen ohjaajat, VIVA-tukihenkilöt, apuvälineet ja asumispalvelut. Coco yllättyi, että Suomessa kuurosokeiden tilanne on parempi kuin Yhdysvalloissa. Suomessa kuurosokeiden oikeudet toteutuvat paremmin kuin Yhdysvalloissa. Cocon mielestä Yhdysvalloissa kuurosokeiden pitää vaatia enemmän oikeuksia. Nepalissa kuurosokeita

lasketaan virallisesti olevan 240 henkilöä, mutta tiedetään, että Nepalissa on yli 1000 kuurosokeaa ”piilossa”. Jatkossa heidät pyritään löytämään.

Kuurosokeiden projektin ja kuurojen yhdistyksen toimistossa käynnin jälkeen suuntasimme vielä Nepalín Kuurojen Liiton toimistoon Kathmandun keskustaan. Aikaa vierailuun oli vähän ja keskustelu jäi kiireen vuoksi lyhyeksi, koska meidän piti ehtiä lentokoneeseen. Minulle oli kuitenkin tärkeää, että tapasin Kuurojen Liiton johtajan ja muita työntekijöitä ja saimme otettua kaikista yhteiskuvan. Lopulta torstaina 1.11.2012 olin perillä Suomessa.

Minusta Nepalín matka oli hieno. Nepalilaiset ovat ystävällisiä ja mukavia. He ovat lyhyempiä kuin minä. Paras vuodenaika käydä Nepalissa on syyskuusta lokakuuhun ja helmikuusta huhtikuuhun. Silloin ei sada ja lämpötila on sopiva. Kesällä sataa paljon ja lämpötila on hyvin korkea. Talvella sää on Nepalissa viileä. Nepalissa on hyviä palveluita ja ostosmahdollisuuksia. ♦

Juhlaristeilyllä

Teksti: Sinikka Suonsyrjä

Satakunnan kuurosokeiden kerho teki laivaristeilyn 14-15.11.2012. Risteilyllä juhlistettiin kerhon 25-vuotista toimintaa.

Matka alkoi keskiviikkoamuna Turun satamasta. Menimme Turku-Tukholma laivaristeilylle. Osa oli joutunut perumaan matkan. Minun oma avustajani nukkui pommiin eikä ehtinyt laivalle. Otin kavereikseni **Saini ja Risto Lepistön** ja pääsin heidän hyttiinsä. En uskalla olla yksin, koska hytteissä ei ole kännykkäkenttää, joten en voi soittaa apua jos jotain tapahtuu. Matkasta tuli oikein mukava, vaikka välillä hiukan pelottikin. Siitä on sentään vuosia aikaa, kun olen viimeksi ollut laivalla. Ohjelmaa oli niin paljon, että en edes kaikkea muista. Sainille kerroin linja-autossa, että toiveissa olisi päästä vielä joskus toistekin laivalle noin kivojen kerholaisten kanssa. Kovasti kiitoksia vielä ihan jokaiselle sekä erityisesti Sainille ja Ristolle. Eikös oteta matka joskus vielä uusiksi? ♦

Neuvottelukunta ajaa kuurosokeiden asioita

Teksti on koottu Neuvottelukunnan jäsenten vastauksista.

Kuvat: Suomen Kuurosokeat ry:n ja Neuvottelukunnan jäsenten arkistot.

Suomen Kuurosokeat ry kutsui 40-vuotisjuhlavuonna 2011 kokoon useaa eri tahoa edustavan neuvottelukunnan edistämään kuurosokeuden tunnetuksi tekemistä ja kuurosokeille tärkeiden asioiden ajamista. Puheenjohtajaksi pyydettiin ylijohtaja **Elli Aaltosta**.

Neuvottelukunta on esitysten tekijä ulospäin, asiantuntijaelin ja kuurosokeiden omien päätöksentekijöiden sekä johdon tukija.

Neuvottelukunta on jatkanut toimintaansa myös juhlavuoden jälkeen. Kokoonpano on hieman vaihtunut, mutta puheenjohtajana jatkaa edelleen kuurosokeiden asian sydämelleen ottanut Elli Aaltonen.

- Neuvottelukunnan tarkoituksena on yhteistyössä ja omiin sidosryhmiin vaikuttamisella edesauttaa kuurosokeuden tunnettuutta ja auttaa kuurosokeiden elämän, koulutuksen ja kuntoutuksen mahdollisuuksia niin, että mahdollisimman

monella olisi entistä paremmat mahdollisuudet selviytyä, Elli Aaltonen muotoilee.

- Olemme nyt erityisen kiinnostuneita kuntoutuksen edistämisestä ja kuurosokeiden näkyvyyden parantamisesta. Neuvottelukunta antaa meille jokaiselle omaa ymmärrystä kuurosokeiden asioihin eli olemme myös saajia.

Puheenjohtaja Elli Aaltosen lisäksi neuvottelukuntaan kuuluu kahdeksan jäsentä. Puheenjohtaja **Seppo Jurvanen** ja toiminnanjohtaja **Kai Leinonen** edustavat Suomen Kuurosokeat ry:tä. Tuntosarvi pyysi puheenjohtajaa ja kuutta yhdistyksen ulkopuolista jäsentä esittäytymään lehden lukijoille. Jokaista pyydettiin vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

1. Mitä tahoa edustat
2. Työtehtäväsi
3. Mitä kuurosokeus tuo mieleesi?
4. Millaisia asioita haluat edistää neuvottelukuntatyössä?
5. Harrastuksesi
6. Elämän mottosi
7. Terveisiä Tuntosarven lukijoille

Kuvassa neuvottelukunnan puheenjohtaja Elli Aaltonen oikealla Seppo Jurvasen vieressä. Riitta Kuusi vasemmalla Kai Leinosen vieressä.

Elli Aaltonen, puheenjohtaja

1. Edustan valtion hallintoa, olen aluehallinnon ylijohtaja.
2. Johdan kahdeksan eri ministeriön töitä tekevää Itä-Suomen aluehallintovirastoa. Virastossa on viisi vastuualuetta ja yli 200 työntekijää kolmessa maakunnassa, päätoimipaikassa Mikkelissä ja lisäksi Kuopiossa ja Joensuussa.
3. Vaikeudet yhteydenpitoon, osallistumiseen ja vaikuttamiseen. Samalla kuitenkin kekseliäisyyden pärjätä ilman kahta tärkeää aistia tässä monimutkaistuvassa maailmassa.
4. Osallisuutta, kuurosokeuden ymmärtämistä laajan yleisön keskuudessa ja kuntoutusta.
5. Kaunokirjallisuuden lukeminen ja liikunta. Elokuvat.
6. Tartu hetkeen.

7. Toivon, että viestitte meidän laaja-alaiselle neuvottelukunnalle niistä asioista, joita haluatte meidän edistävän kuurosokeiden osalta. Teemme voitavamme.

Riitta Kuusi

1. Suomen ev.lut. kirkkoa
2. Asiantuntija Kirkkohallituksessa, vastuualueita mm. saavutettavuus, erityisesti kommunikaatioon liittyvät kysymykset, kuten viittomakieli, selkokieli. Olen perehtynyt erityisesti viittomakielisten, huonokuuloisten ja kuurosokeiden kysymyksiin.
3. Monenlaiset kommunikointitavat. Ihmiset, joita kunnioitan elämänmyönteisyyden ja ilon takia, joka heistä välittyy.
4. Tietoa tästä pienestä erityisryhmästä ja erityisesti sen kokemus-asiiantuntijuutta kommunikaatioon ja vuorovaikutukseen liittyvissä kysymyksissä.
5. Lukeminen, musiikki ja lastenlapsista nauttiminen.
6. Entisen YK:n pääsihteerin Dag Hammarskjöldin sanoja lainaten: "Et sinä valinnut tietä, vaan tie valitsi sinut. Ja sinun osasi on kiittää."
7. Olen kiitollinen kaikesta siitä, mitä olen oppinut kauttanne – elämästä, kommunikoinnista, vuorovaikutuksesta, elämänmyönteisyydestä, ilosta...

Jaana Huhta

1. Sosiaali- ja terveysministeriö (sosiaali- ja terveysterveyspalveluosasto, sosiaali- palveluryhmä).

2. Vammaispalvelujen kehittäminen ja niitä koskevan lainsäädännön valmistelu. Koulutukseltani olen lakimies ja olen työskennellyt ministeriössä nyt viisi vuotta ja sitä ennen useita vuosia eri vammaisjärjestöissä.

3. Kuurosokeus - siinä kuin mikä muu tahansa vammaisuus - on vain yksi osa ja ulottuvuus ihmisessä eikä sen tulisi ohjata hänen elämänsä suuntaa ja sisältöä. Vaikea vamma kuitenkin vaatii paljon, yhteiskunta ei vielä ole kaikilta osin valmis ottamaan vaikeavammaisia ihmisiä tasavertaisiksi jäsenikseen, vaikka välineet ja mahdollisuudet siihen mm. lainsäädännön kautta ovatkin tarjolla.

4. Neuvottelukunnan kautta saan tietoa ja näkökulmia, joita voin hyödyntää omassa työssäni mm. lainsäädännön kehittämisessä. Vastaavasti tuon tietoa ministeriössä meneillään olevista hankkeista.

5. Lukeminen, etenkin pohjoismaiset dekkarit, vesijuoksu ja kaksi norwichinterrieriä. Myös teatteri ja elokuvat.

6. Kiitos tästä päivästä!

7. Yhteinen keskustelu ja yhteistyö ovat parhaita tapoja edistää vam-

maisten henkilöiden oikeuksia. On tärkeää lisätä viranomaisen ja suuren yleisön tietoisuutta kuurosokeuden vaikutuksesta elämän eri alueilla ja myös siitä, millä keinoin vammaisuuden aiheuttamia esteitä on mahdollista poistaa tai vähentää - vammaiset henkilöt itse ovat tässä parhaita asiantuntijoita.

Tuula Hurnasti

1. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos THL.

2. Erikoissuunnittelija.

3. Vaikean vamman, jota henkilökohtainen apu ja nykyaikaiset tietotekniset apuvälineet voivat kompensoida.

4. Pienen erityisryhmän toimintamahdollisuuksien parantamista ja julkisten palveluiden esteettömyyttä.

5. Puutarhan hoito ja rakentaminen.

6. Asioilla on taipumus järjestyä.

7. Hyvää alkanutta vuotta!

Markku Niemelä

1. Palvelujen tuottajatahoa. Laajemmin vammaispalvelujen sekä sosiaalialan tuumailija ynnä

vähän kehittäjäkin.

2. Eteva kuntayhtymän toimitusjohtaja. Toimin myös tulkkipalvelualalla toimivan Evantian hallituksessa

3. Kommunikaation, kosketuksen, **Pölösen Pirkon, Karisen Mikon** ja Pohjois-Karjalan, jossa kuurosokeus- asia alkoi tulla tutuksi 1980-luvulla.

4. Kuurosokeiden asia on pidettävä esillä riittävästi, jottei unohdu ja jää kehittymättä yhteiskunnan nykyisissä myllerryksissä. "Eteenpäin elävän mieli" – mitä uusia mahdollisuuksia olisi ja miten niihin tarttua.

5. Lapsenlapset, lukeminen, mökkeily & jatkuva rakentaminen, luonnon ihmettely, kesällä melonta ja kalastelu.

6. Jos kumminkin yritetään.

7. Kukin on oman asiansa paras asiantuntija. Toiveikasta uutta vuotta.

Anneli Kiljunen

1. Eduskuntaa, sosiaali- ja terveysvaliokuntaa.

2. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan varapuheenjohtaja, siviilityössä johtava sosiaalityöntekijä.

3. Ihmisen, joka tarvitsee monipuolista ja laadukasta erityistukea ja -ohjausta oman ja perhe-elämän hallintaan.

4. Ensinnäkin haluan oikeaa tietoa kuulonäkövammaisten ihmisten elämästä, palvelutarpeista ja oi-

keusturvasta. Haluan ajaa heidän etujaan sekä vaikuttaa esim. lainsäädäntötyössä, käytännön arjen asioissa ja edunvalvonnassa.

5. Lenkkeily koiramme kanssa sekä kuntosali.

6. Mottoni itselleni ja perheeni jäsenille: Vaikeinakin aikoina yritä ajatella positiivisesti, se tuo yleensä parhaan lopputuloksen ja auttaa jaksamaan ja selviytymään.

7. Asioita kannattaa viedä eteenpäin yhteistyössä. Seuraavien lähikuukausien ja vuosien aikana tapahtuu paljon eri alueilla, niin sosiaali- ja terveydenhuollossa, koulutuksessa kuin työelämässä. On tärkeää huolehtia myös erityisryhmien edunvalvonnasta. Tässä meillä on yhteistä työsarkaa – pidetään yhtä.

Raija Vahasalo

1. Eduskunta.

2. Kansanedustaja, sivistysvaliokunnan puheenjohtaja.

3. Ensimmäiseksi tulevat mieleeni kommunikaatiovaikeudet.

4. Haluan edistää kuurosokeiden kouluttautumismahdollisuuksia.

5. Ruoanlaitto, liikunta, kulttuuri-riennot.

6. Älä koskaan anna periksi!

7. Päättäjien kanssa kannattaa olla yhteydessä. Oikeat tiedot auttavat tekemään oikeita päätöksiä. ♦

Lomaviikolla tapahtuu

Teksti: Paula Valminen

Kuva: Janika Valminen

Kun koululaisten syysloma viime vuonna lähestyi, katselin vauhkona kalenterini tyhjiä sivuja. Mitä toimintaa keksisin liki 17-vuotiaalle **Janika**-tyttärelleni? Jatkuva tietokoneen tai television ääressä istuminen ei tuntunut hyvältä ajatukselta.

Muistelin edellisvuosia ja Janikan venkoilua - Mulla ei oo mitään tekemistä, tää on tylsää ja mää en halua!

Emme voineet lähteä aikaisempien vuosien tapaan Pohjanmaalle visiitille. Pitkät välimatkat junanvaihtoi-neen sekä uudet yöpymisjärjestelyt eivät innostaneet kumpaakaan.

Tosiasiassa syy lähtöhaluttomuuteen löytyi kuitenkin syvemmältä. Paluu juurille äidin ja mummon helmikuisen kuoleman jälkeen tekisi vielä liian kipeää.

Sopivaan saumaan osuivat Satakunnan Näkövammaisyhdistyksen järjestämät käsityöpäivät 23.-24. lokakuuta. Ratkaisu loma-ajan ongelmiin oli löytynyt!

Otavankadun toimitilaan kokoontui

tiistaina aamuyhdeksältä melko pieni, mutta sitäkin energisempi naisporukka. Miehistä käsityöinnostusta ei tällä kertaa löytynyt.

Iloinen puheensorina täytti kerho-huoneen, eikä isompia esittelyjäkään tarvittu: tuttu joukko pienkori-kerhosta löysi jälleen tiensä yhteen. Janikakin koki mukavan yllätyksen, kun samanikäinen Katariina tuli äitinsä mukana.

Käsityöpäivien vetohommista vastasi toimiston puolelta Saila. Hän kokosi mitä erilaisimpia materiaaleja muoviliinoilla suojatuille pöydille. Toinen pöydistä varattiin paperipal-lojen tekoon. Sen pöydän ääreen mekin istahdimme. Värikkäät ilmapallot ja paperinarukerät tuntuivat sopivalta aloitukselta.

Ilmapallojen puhaltaminen kävi hengitysharjoituksista ja sorminäppäryyt-tä tarvittiin, ennen kuin vesiliimaseok-sella kostutettu paperinaru liimautui pallon pintaan. Kun ilmapallo luomuksen kuivuttua rikottiin tavalla tai toisella, karkasi naurukin. Homma kuulosti aivan popcornien teolta.

Toisen pöydän ääressä aherrettiin kuusen havujen kimpussa. Niistä tehtiin kransseja pahvialustalle. Itse en halunnut havuja käsitellä. Vieläkin pisteli muisto edellisen joulun kuusesta, joka piikitteli aika lailla, kun karsin sitä ulosvientikuntoon.

Herkkäihoiselle Janikalle en edes ehdottanut moista hommaa.

Vaikka yhdistys tarjosi voileipä- ja pullakahvit, kävimme Janikan kanssa hemmottelemassa itseämme läheisessä ruokapaikassa.

Käsityöpäivien jälkeen torstaina saimme liikettä niveliimme, kun yhdistimme kauppareissun fysioterapiakäyntini yhteyteen.

Taivaalla killittelevä aurinko kuin kutsui ulkoilemaan raikkaan tuulen kanssa. Niinpä kaikki matot saivat kyydityksen ulos. Yhteisvoimin niitä tampattiin ja kannettiin hissittömän talon toiseen kerrokseen. Kun siivoukset saatiin suoritettua ja matot takaisin lattialle, sallimme itsellemme makoisan pullakahvihetken.

Aikaiset aamuherätykset veivät puhtia Janikalta ja niinpä perjantain kontrollikäynnille sairaalan silmäpoliklinikalle varasin itselleni viit-tomakielen tulkin, joka myös toimi oppaanani sairaalan sokkeloissa. Koko aamupäivä siellä kului odotellessa ja niin suunnittelemani verenluovutuskeikka jäi tekemättä. Verenluovutus on minulle tärkeää vapaaehtoistoimintaa.

Kotiin palatessa minua odotti iloinen yllätys: leivonnaisten tuoksu tulvahti nenääni kun avasin kotioven. Vastaan tulla tupsahti iloinen nuori neiti.

Suihkulähde Kokemäenjoessa lokakuun lumisessa maisemassa on perin outo näky.

Tiskipöytäkin loisti siivottuna ja puunnattuna. Kyllä minun kelpasi huilata hyvillä mielin.

Viikonloppuna koin vielä yhden yllätyksen Janikan suostutellessa minut kävelylenkille. Yleensä houkuttelijana olen minä, ja houkuttimena pitää käyttää kauppa-asiaa tai jos jonkinmoista shoppailureissua kaupungille.

Ihanaa! Sain kävellä Janikan käsi-kynkässä Kokemäenjoen jokirannan puistotiellä. Siellä ei paljon muita kulkijoita liikkunut, ja nautimme lokakuuisesta ensilumen peittäämästä talvimaisemasta täysin siemauksin.

Näin arkisesti, mutta silti nautinnollisesti ja nopeasti kului syysloma-viikkomme. Verenluovutus jäi väliin ja suunnittelemani uintikeikka tekemättä. Mutta aina eivät toiveet toteudu suunnitelmien mukaan. Joskus paremminkin ilman suunnittelua. ♦

Jet-sarja jatkuu:

Osaava henkilöstö on palvelujärjestön tärkein voimavara

Tämän aukeaman kuviin on taltioitu kommunikaatiotaitojen opettelua Kuurosokeiden Toimintakeskuksella Tampereen Hervannassa.

Teksti ja kuvat: Merja Kovanen

Työntekijöiden perehdytys ja koulutus on jo pitkään ollut osa työtäni Suomen Kuurosokeat ry:ssä. Olen osallistunut järjestön henkilöstön osaamista koskevien strategioiden laatimiseen sekä vuosittain pidettävien perehdytysviikkojen suunnitteluun ja toteutukseen. Katson, että osaava henkilöstö

on yhdistyksemme kaltaisen asiakaslähtöisen organisaation tärkein voimavara. Tavallisten työelämävalmiuksien lisäksi työntekijöillä on oltava korkeatasoista kuurosokeuteen ja kommunikaatioon liittyvää erityisosaamista.

JET-kehittämiprojektikseni rajautui

pienen harkinnan jälkeen kommunikaation taitotasojen suunnittelu. Niiden käytäntöön saattaminen tulisi tapahtumaan koulutuksen päätyttyä. Kommunikaation taitotasosta oli puhuttu järjestössämme jo pitkään eli otin tehtäväkseni työn, jota muutkin olivat jo pohtineet. Johtamisen näkökulmasta työni sijoittuu osaamisen johtamisen alueelle.

Kolmiportainen taitotasojärjestelmä

JET-tutkinnon lähtökohtana on yhteistyö muiden esimiesten ja työpaikan henkilöstön kanssa. Tieto- ja viestintäteknologian tukipalveluissa oli mietitty henkilöstön tietotekniseen osaamiseen liittyviä taitotasoja ja päätimme IT-päällikön kanssa tehdä yhteistyötä yhtenäisen järjestelmän luomiseksi. Päädyimme kolmiportaiseen järjestelmään, joka sisältäisi koko henkilöstöltä vaadittavan perustason, eriytynyttä osaamista vaativan ammattilaistason sekä asiantuntijatason. Olemme ehdottaneet järjestelmän käyttöönottoa porraskerrallaan perustasosta alkaen.

Kun taitotasojärjestelmän perusta oli luotu, aloin suunnitella kommunikaation taitotasojen sisältöjä ja niiden hallinnan osoittamista yhdessä järjestömme kommunikaatiotyöryhmän kanssa. Olemme luoneet yleisen kuvauksen eri taitotasosta ja niillä vaadittavasta osaamisesta. Nyt edessä on sisältöjen tarkentaminen ja osaamisen osoittamisen suunnittelu. Kielitaidon lisäksi kommunikaation taitotasoihin liittyy kuurosokeiden kohtaamiseen ja kommunikaatiotapoihin liittyviä asioita. On tarkoitus, että perustason kommunikaatio-osaaminen varmistetaan koko henkilöstön osalta jo tänä vuonna.

Taitotasojärjestelmä tulee velvoittamaan sekä henkilöstöä että työnantajaa, joka maksaa työntekijöiden kouluttautumisen. Kaikkein tärkein asia se on kuitenkin järjestön asiakkaille, jotka toivottavasti jatkossa saavat nauttia aiempaa laadukkaammasta ja kuurosokeuslähtöisemmästä palvelusta. ♦